

**PROGRAM
MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
HISTORIA I KULTURA ŻYDÓW W ZAMOŚCIU I NA ZAMOJSZCZYŹNIE**

organizowanej przez

**Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego
i
Pracownię Literatury Polsko-Żydowskiej
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II**

**ZAMOŚĆ, 5-7 kwietnia 2011 r.
Centrum „Synagoga”, ul. Pereca 14, Zamość**

Konferencja „Historia i kultura Żydów w Zamościu i na Zamojszczyźnie” odbywa się w renesansowej synagodze w Zamościu, odrestaurowanej przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w ramach projektu „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”. Projekt uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

05. 04. 2011 (WTOREK)

13.00-15.45 – rejestracja uczestników w biurze konferencji w hotelu „Renesans”, zameldowanie referentów w pokojach hotelowych.

14.30-15.30 – obiad

16.00-16.15 – uroczyste otwarcie konferencji: Monika Krawczyk (Dyrektor Generalny FODŻ) i prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL)

Sesja pierwsza (16.15- 17.45)

Historia społeczności żydowskiej w Zamościu i na Zamojszczyźnie do roku 1939 (cz.I)

Prowadzący: prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL)

- **Dr Adam Kopciowski** (UMCS) *Stan badań nad historią i kulturą zamojskich Żydów – próba syntezy*
- **Mgr Kazimierz J. Latuch** (Główny Urząd Statystyczny, Polskie Towarzystwo Demograficzne Warszawa), *Żydzi w Zamościu i na Zamojszczyźnie (Wybrane dane statystyczne ze spisów ludnościowych i innych źródeł)* [komunikat]
- **Dr Hanna Węgrzynek** (Żydowski Instytut Historyczny), *Rola Żydów w gospodarce Ordynacji Zamojskiej w drugiej połowie XVII i na początku XVIII wieku*
- **Mgr Aleksandra Bilewicz** (UW), *Frenkowie. Kim byli lwowscy i zamojscy Sefardyjczycy?*

17.45-18.15 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja druga (18.15- 19.45)

Historia społeczności żydowskiej w Zamościu i na Zamojszczyźnie do roku 1939 (cz. II)

Prowadzący: dr Adam Kopciowski (UMCS)

- **Dr Wiesław Partyka** (KUL), *Żydowscy lekarze i cyrulicy w Zamościu w XVII-XVIII wieku*
- **Mgr Ewa Kawałko** (KUL), *Życie Żydów zamojskich w relacjach Altbergów*
- **Dr Jacek Feduszka** (Muzeum Zamojskie w Zamościu), *Żydzi zamojscy w powstaniach narodowych XIX wieku*
- **Prof. dr hab. Konrad Zieliński** (UMCS, PWSZ w Zamościu), *Zamojscy Żydzi w przeddzień i w latach Wielkiej Wojny*

20.00- uroczysta kolacja

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

06. 04. 2011 (ŚRODA)

Sesja trzecia (09.00-10.30)
Wielkie postacie w historii Żydów Zamościa i Zamojszczyzny
Prowadząca: dr Agnieszka Żółkiewska (ŻIH)

- **Mgr Bella Szwarzman-Czarnota** (Stowarzyszenie „Midrasz”) *Baal Szem z Zamościa i różne wersje opowieści o piwnicy*
- **Mgr Paweł Stefanek** (UMCS) *Róża Luksemburg jako Polka i socjalistka*
- **Mgr Franciszek Szpinda** (KUL) *Nie tylko humaniści – rodzina Kohnów z Narola*

10.30-10.45 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja czwarta (10.45-12.15)
Kultura religijna i świecka Żydów Zamościa i Zamojszczyzny
Prowadząca: Weronika Litwin (FODŻ)

- **Dr inż. Tobias Lamey** (Lehrstuhl Baugeschichte RWTH Aachen), *Rozważanie o pierwotnej bimbie synagogi w Zamościu*
- **Mgr Joanna Kadłubowska-Wąciór** (Muzeum Regionalne w Łęcznej – Oddział Muzeum Lubelskiego w Lublinie), *Żydowskie łaźnie rytualne na obszarze Ordynacji Zamojskiej w świetle zasobów Archiwum Państwowego w Lublinie*
- **Dr Marek Gąska** (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Zamościu im. Jana Zamojskiego) *Historia Żydów w mieście Grabowiec. Problematyka cmentarza i budowli z macew [komunikat]*
- **Mgr Łukasz Jasina** (Instytut Sztuki PAN Warszawa) *Żydzi z Zamojszczyzny w kinematografii światowej – zarys*

12.15-12.30 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja piąta (12.30-14.00)
Wielcy pisarze języka jidysz w Zamościu i na Zamojszczyźnie
Prowadząca: prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska (UMCS)

- **Dr Agnieszka Żółkiewska** (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma Warszawa), *Ichok Lejbusz Percec – rewolucjonista z Zamościa*

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

- **Dr Dariusz Konrad Sikorski** (Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku), *Ichok Lejbusz Perec – Szalom Asz – od kulturowego pogranicza do centrum*
- **Dr Monika Szabłowska-Zaremba** (KUL), Zamość w dramacie, dramat o narodzie – *W nocy na Starym Rynku Ichoka Lejbusza Pereca*
- **Dr Agata Dąbrowska** (Uniwersytet Łódzki), *Żydowski Kupiec wenecki czyli Serkele Salomona Ettingera*

14.00-15.00 – obiad

Sesja szósta (15.00-16.30)

Polscy literaci pochodzenia żydowskiego o Zamościu i Zamojszczyźnie
Prowadząca: dr Anna Jeziorkowska-Polakowska (KUL)

- **Mgr Artur Truszkowski** (KUL), *Rejent w Zamościu pisze wiersze. Nad rękopisami Bolesława Leśmiana*
- **Prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek** (KUL), *Krajobraz Zamojszczyzny i jego nowe znaczenia w poezji Arnolda Słuckiego*
- **Dr hab. Wacław Pyczek** (KUL), *Ojczyzny Arnolda Słuckiego. Z zagadnień obrazowania poetyckiego*

16.30-17.00 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja siódma (17.00-18.30)

Literatura polska wobec Zagłady
Prowadząca: dr Monika Szabłowska-Zaremba (KUL)

- **Mgr Magdalena Szczypińska-Mutor** (Uniwersytet Warszawski), *„Dotknąć ich świata” – mitopoetycka czasoprzestrzeń żydowskiego Zamościa w „Zdjęciach ze starego, zniszczonego albumu 1900-1942” Judy Aizen i w „Zagładzie” Piotra Szewca.*
- **Dr Zbigniew Kopeć** (Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Brzemień milczenia. Zamojszczyzna Piotra Szewca wydobywana z ciszy.*
- **Mgr Ewelina Tota** (Uniwersytet Szczeciński), *Zamość w prozie Piotra Szewca jako przykład ponowoczesnego regionalizmu*
- **Dr Anna Jeziorkowska-Polakowska** (KUL) *Jestem tylko pamięcią – o twórczości J.J. Szterna*

18.30 - 19.00 - dyskusja

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

07. 04. 2011 (CZWARTEK)

Sesja ósma (09.00-10.30)

Wobec Zagłady cz. I

Prowadzący: prof. dr hab. Konrad Zieliński (UMCS/PWSZ w Zamościu)

- **Dr Mariusz Koper** (KUL), *Zapomniane sztetl – Lubycza Królewska. Śladami nieistniejącego miasteczka*
- **Mgr Robert Kuwałek** (Państwowe Muzeum na Majdanku) *Zagłada sztetl. Żydzi w Izbicy pod okupacją nazistowską.*
- **Mgr Jakub Chmielewski** (UMCS) *Izbica jako przykład getta tranzytowego (1942-1943)*
- **BSc Jerzy Goldwag** (Tel Aviv University) *Obraz Zamościa w doświadczeniu rodzinnym*

10.30-11.00 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja dziewiąta (11.00-12.30)

Wobec Zagłady (cz. II)

Prowadzący: mgr Robert Kuwałek (Państwowe Muzeum na Majdanku)

- **Mgr Regina Smoter Grzeszkiewicz**, *Żydowska społeczność Szczebrzeszyna*
- **Dr Saul Drajer** (IWO Foundation), *Jews of Szczebrzeszyn in Argentina. A dual feeling*
- **Mgr Marcin Fedorowicz, mgr Joanna Zętar** (Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” Lublin), *Kolekcja kolorowych fotografii Zamościa i okolic z 1940 roku autorstwa Maxa Kirnbergera, w zasobie Archiwum Fotografii Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” [komunikat]*
- **Mgr Dariusz Pawłoś, mgr Agnieszka Dzierżanowska, mgr Jerzy Woźniak** (Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”), *Idea i realizacja programu dokumentacyjnego „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką” [komunikat]*

12.30-12.45 – dyskusja / przerwa na kawę

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Sesja dziesiąta (12.45-14.15)
Żydzi Zamościa i Zamojszczyzny po roku 1944
Prowadząca: dr Hanna Węgrzynek (ŻIH)

- **Prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska** (UMCS), *„To Pani żyje?” Zamość po Zagładzie w wybranych wspomnieniach, relacjach i reportażach w języku jidysz*
- **Dr Joanna Janicka** (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), *Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego społeczności żydowskiej w rozwoju ruchu turystycznego w Zamościu*
- **Dr Adam Kopciowski** (UMCS) *Pinkes Zamoszcz – Księga pamięci żydowskiego Zamościa*
- **Mgr Weronika Litwin** (FODŻ), *Rewitalizacja synagogi w Zamościu – prace konserwatorskie i adaptacja budynku na cele kultury*

14.15-14.30– podsumowanie konferencji: dr Monika Szablowska-Zaremba (KUL) oraz zamknięcie obrad: mgr Weronika Litwin (FODŻ) i prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL)

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.